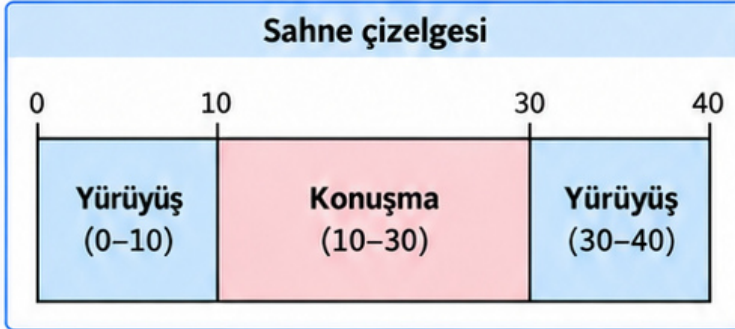


ÖZGÜN MUHAKEME SORULARI

1 Sahnenin üç anı

Bir tiyatro sahnesinde ilk 10 saniye konuşmasız yürüyüş, sonraki 20 saniye konuşma, son 10 saniye yeniden yürüyüş vardır. Tasarımda konuşma bölümünde müzik kullanılmayacak; iki yürüyüş bölümünde aynı kısa çalgısal kayıt duyulacaktır. Kayıtların üst üste binmesi istenmiyor.



Hangi ses yerleşimi koşulları birlikte sağlar?

- A) P: 0–10; R: 10–30; son bölüm sessiz.
- B) P: 0–10 ve 30–40; 10–30 arasında müzik yok.
- C) R: 0–20 ve 20–40; iki kayıt aralıksız sürer.
- D) P: 5–15 ve 25–35; yürüyüşlerle kısmen çakışır.

2 Duyguyu hangi değişiklik etkiledi?

Bir kısa filmde müziğin izleyici yorumuyla ilişkisi araştırılıyor. Öğrenci, görüntüyü ve ses düzeyini sabit tutup yalnız müzik kaydını değiştiren iki sürümü karşılaştıracak. Yorumlar gönüllü izleyicilerden aynı soruyla alınacak; herkesin aynı duyguyu yaşayacağı varsayılmıyor. İzleyicilere sürüm adları gösterilmeyecek; amaç hangi sürümün daha çok sevildiğini önceden tahmin etmek değil, karşılaştırmayı uygun kurmaktır.

Sürüm kartları			
Sürüm	Görüntü	Müzik	Ses düzeyi
K	A	P	orta
L	A	R	orta
M	B	R	orta
N	A	P	yüksek

Hangi çift, istenen karşılaştırmaya uygundur?

- A) K–M; görüntü ve müzik birlikte değişir.
- B) L–N; görüntü aynı kaldığı için diğer farklar önemsizdir.
- C) K–L; yalnız müzik kaydı değişir, yorumlar ayrıca karşılaştırılır.
- D) K–N; aynı müzik daha yüksek dinletilerek müzik türü karşılaştırılır.

ÖZGÜN BAĞLAM TEMELLİ SORULAR

3. Görüntüyle aynı şeyi söylemek

Kurmaca bir filmde bir karakter gülümsüyor; fonda yavaş ve hafif bir müzik duyuluyor. Yönetmen, karakterin dış görünüşü ile içindeki kararsızlık arasında fark kurmak istediğini açıklıyor. Bir öğrenci “Gülümseme varsa müzik mutlaka neşeli olmalıdır.” diyor.

Hangi yorum yönetmenin açıklamasını da dikkate alır?

- A) Gülümseyen her karakter için yalnız hızlı müzik kullanılabilir.
- B) Yavaş müzik duyulunca karakterin gerçekte gülümsemediği kanıtlanır.
- C) İç dünya amaçlanıyorsa görüntünün hiçbir işlevi kalmaz.
- D) Müzik görünüşü yinelemek yerine iç dünyayla karşıtlık kurabilir; etkisi sahneyle birlikte değerlendirilir.



4. Sahnedeki geciken işaret

Bir tiyatro provasında kapı açılınca kısa müzik başlayacak. İlk provada kapı 12. saniyede, ikinci provada 16. saniyede açılmış. Ses görevlisi iki provada da 12. saniyede başlatınca ikinci provada müzik erken duyulmuş.

Hangi düzenleme bu sorunu en doğrudan giderir?

- A) Başlatmayı sabit saniye yerine kapının açıldığı sahne işaretine bağlamak.
- B) Her provada müziği daha yüksek çalmak.
- C) Kapı zamanı değişse de 12. saniyeyi tek ölçüt tutmak.
- D) Müziğin sonunu uzatarak erken başlangıcı yok saymak.



5. Ses notunu tamamla

Bir sahne kaydında konuşma anlaşılırken hafif çalgı eşliği sürüyor. Sonra konuşma bitiyor, vurmali çalgı katılıyor; vuruş aralıkları değişmiyor. Öğrenci “Vurmali çalgı girdi, demek ki tempo arttı.” yazıyor.

Düzelتمeyi tamamla: “Kayda göre ____ değişti; fakat ____ değiştiği söylenemez.” İki gözlemi gerekçende kullan.

.....

.....

.....

.....



ÖZGÜN BAĞLAM TEMELLİ SORULAR

6. Konuşma neden örtüldü?

Aynı tiyatro konuşmasının iki denemesinde oyuncunun sözleri, yeri ve söyleyişi aynı kalıyor. İkinci denemede arka plan müziği yükseltiyor; dinleyiciler bazı sözleri kaçırıyor. Amaç müziği korurken konuşmayı anlaşılır tutmak.

Hangi ilk deneme amaca ve kanıta uygundur?

- A) Oyuncunun metnindeki bütün zor sözcükleri çıkarmak.
- B) Müziği daha da yükseltip konuşmayı kayıttan silmek.
- C) Aynı koşullarda müziğin gürlüğüne yeniden dengeleyip sözlerin anlaşılmasını kontrol etmek.
- D) Müziğin türünü, sahneyi ve konuşmayı aynı anda değiştirmek.



7. Dans sayımı ile süre

İki dans bölümü de 16 vuruştan oluşuyor. B bölümünde vuruşlar A'ya göre iki kat sık geliyor. Öğrenci "Vuruş sayıları eşit olduğuna göre bölümler aynı sürede biter." diyor.

Hangi sonuç verilen bilgilerden çıkar?

- A) B daha uzun sürer; vuruşlar sıklaştıkça bekleme artar.
- B) İki bölümün süresi mutlaka eşittir; tempo etkisizdir.
- C) B'nin gürlüğü kesin iki kat artmıştır.
- D) B daha kısa sürer; eşit vuruş sayısı, farklı tempoda eşit süre demek değildir.



8. Aynı müzik, iki yorum

Kısa filmde boş bir tren istasyonu ve hafif, uzun seslerden oluşan müzik var. Bir izleyici "Sakin bir bekleyiş", diğeri "Yalnızlık" diye yorumluyor. İkisi de boş mekâna ve uzun seslere dayanıyor.

İki yorumu kanıtlarıyla ilişkilendir. Bunlardan birini tek doğru diye zorunlu kılmamanın nedenini açıkla.

.....

.....

.....

.....



ÖZGÜN BAĞLAM TEMELLİ SORULAR

9. Kurgu kısalınca ses

Bir filmin 24 saniyelik yürüyüş sahnesi 18 saniyeye kısaltılıyor. Müzik sahneyle birlikte başlayıp bitmeli; sonraki sahnenin konuşması korunmalı. Ses dosyası eski hâliyle 24 saniye bırakılmış.

Hangi sorun ve kontrol önceliklidir?

- A) Müzik kısalan sahneden otomatik olarak 6 saniye önce biter.
- B) Müzik 6 saniye sonraki sahneye taşar; yeni bitişe göre ses çıkışı yeniden düzenlenmelidir.
- C) Başlangıç ortaksa bitiş süresinin önemi yoktur.
- D) Konuşma silinirse eski ses dosyası her hedefi karşılar.



10. Sahnedeki kaynak

Kurmaca filmde karakter radyoyu açıyor: müzik duyuluyor. Karakter radyoyu kapatınca müzik kesiliyor. Başka bir sahnede hiç çalgı/radyo görünmezken aynı müzik sürüyor. Öğrenciler her müziğin sahnede görünen bir kaynaktan geldiğini iddia ediyor.

Hangi değerlendirme iki örneği birlikte kullanır?

- A) İkinci sahnede görünmediği için izleyici müzik duyamaz.
- B) İlk sahnedeki radyo, bütün sahnelerin ses kaynağını kesin açıklar.
- C) İlkinde radyo ile ses ilişkisi gösterilmiş; ikinci örnekte görünür kaynak varsayımı için yeterli kanıt yoktur.
- D) Radyo kapanınca müziğin kesilmesi hiçbir bilgi sağlamaz.



11. Dinleme notlarını eşleştir

K notu: "Son bölümde yaylılara vurmali çalgı katıldı."

L notu: "Bitiş bana bir karşılaşmayı düşündürdü."

M notu: "İkinci denemede konuşma bazı yerlerde müzik altında kaldı."

Amaçlar: 1—kişisel yorumu kaydetme; 2—ses dengesi sorununu belirleme; 3—çalgı katılımını betimleme.

Notları amaçlarla eşleştir. L'nin gözlem yerine yazılmamasını ve M'nin prova kararına nasıl dönüşebileceğini açıkla.

.....

.....

.....

.....



ÖZGÜN BAĞLAM TEMELLİ SORULAR

12. Yalnız müzik değişmedi

Bir film denemesinde yeni müzikle birlikte görüntü daha karanlık yapılmış ve konuşma kısaltılmış. İzleyiciler ikinci sürümü daha gerilimli bulmuş. Grup sonucu yalnız müziğin başarısı olarak açıklıyor.

Hangi değerlendirme iddianın sınırını doğru gösterir?

- A) Görüntü ve konuşma da değişmiştir; fark yalnız müziğe bağlanamaz.
- B) Daha gerilimli bulunması bütün değişikliklerin ayrı ayrı gerekli olduğunu kanıtlar.
- C) Görüntü değiştiği için izleyici yorumu hiç kaydedilemez.
- D) Konuşma kısaltıldığında müzik türü kendiliğinden sabit kalır.



13. Tekrar eden ezginin işlevi

Filmde aynı kısa ezgi, bir karakterin hem ilk gelişinde hem yıllar sonraki dönüşünde kullanılıyor. İkinci kullanımda çalgı değişmiş, fakat ezginin ses sırası korunmuş. Yönetmen bu iki an arasında bağ kurmak istiyor.

Hangi yorum verilen amaçla uyumludur?

- A) Çalgı değiştiği için ses sırasının korunmasının hiçbir işlevi yoktur.
- B) Korunan ezgi iki sahneyi hatırlatabilir; değişen çalgı yeni bağlam için farklı renk sağlar.
- C) Aynı ses sırası bütün izleyicilerin aynı duyguyu yaşayacağını garantiler.
- D) İki sahnede müzik varsa görüntü sırası artık önemli değildir.



14. Sıralı ses tasarımı

Kartlar:

- A—görüntüyle birlikte dene ve izleyici notu al;
- B—sahnenin amacını ve korunacak konuşmayı belirle;
- C—öğrenilmiş müzikten uygun kısa bölüm seçip giriş çıkışını planla;
- D—geri bildirimde göre tek özelliği değiştirip yeniden dene.

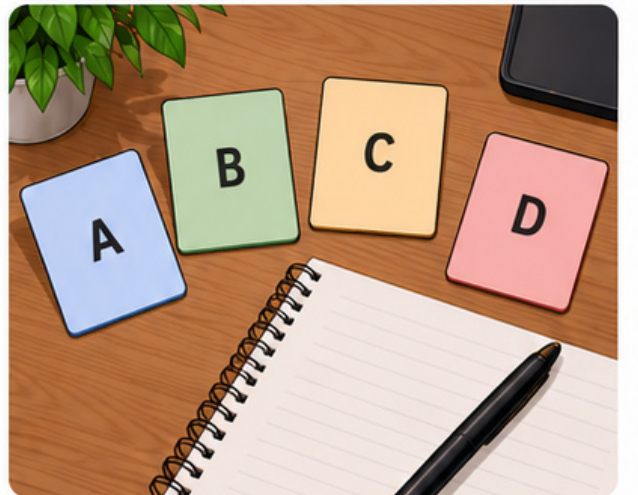
Kartları anlamlı üretim sırasına koy. D aşamasında neden bir özelliği değiştirmenin yararlı olduğunu açıkla.

.....

.....

.....

.....



ÖZGÜN BAĞLAM TEMELLİ SORULAR

15. Dinleyici sorusunun etkisi

Bir grup film müziği denemesinden sonra izleyicilere “Bu harika müzik sahneyi çok duygulu yaptı, değil mi?” diye soruyor. Amaç izleyicinin kendi yorumunu ve dayandığı ayrıntıyı öğrenmek.

Hangi soru bu amacı daha iyi karşılar?

- A) Bu müziği herkes gibi çok beğendin mi?
- B) Gerilim yaşadığını hangi kelimeyle doğrularsın?
- C) Müziği beğenmeyenlerin yanıldığını düşünüyor musun?
- D) Müzik sahneyi nasıl yorumlamana katkı sağladı; hangi duyulan ayrıntıya dayanıyorsun?



16. Hareket ile müziği prova et

Dans grubunun hareket dizisi aynı kalacak. İlk denemede müzik gittikçe hızlandığı için son hareketler ortak bitmiyor. Öğretmen ikinci denemede sabit tempoyu denemeyi öneriyor.

İkinci denemede korunacak iki koşulu, değiştirilecek özelliği ve karşılaştırılacak gözlemi yaz.

.....

.....

.....

.....



17. Ses betimlemesini iyileştir

Sahne dosyasındaki ses açıklaması yalnız “Güzel ve etkileyici müzik” biçiminde. Başka ekip aynı tasarımı deneyecek ama ne zaman giriş yapacağını, hangi seslerin duyulduğunu ve konuşmayla ilişkiyi anlayamıyor.

Açıklamayı yeniden kullanılabilir hâle getirmek için üç bilgi başlığı öner; her başlığın hangi eksikliği giderdiğini belirt.

.....

.....

.....

.....



ÖZGÜN BAĞLAM TEMELLİ SORULAR

18. İki kaynak, iki rol

Kurmaca sahne müziğinin dosyasında “Beste: İpek” yazıyor. Sınıfın gösteri kaydında “Seslendirme: 8A müzik grubu” bilgisi var. Programda hem eser kaynağı hem öğrencilerin yaptığı iş açık olmalı.

Hangi program notu bu ayrımı korur?

- A) Beste: 8A; çünkü gösteride çalanlar besteci sayılır.
- B) Yalnız İpek yazılır; öğrencilerin seslendirmesi belirtilmez.
- C) Beste: İpek; gösteride seslendiren: 8A müzik grubu.
- D) Kaynak silinir; sınıfta kullanılınca eserin başlangıç kaynağı kalmaz.



19. Sessizlik de bir karar mı?

Bir kısa filmde müzik, karakter bir mektubu okumaya başladığında kesiliyor. Sayfanın hissiyatı ve karakterin konuşması duyulmaya devam ediyor. Bir öğrenci “Müzik kesilince ses tasarımı tamamen yok oldu.” diyor.

**Verilen iki ses kanıtını kullanarak iddiayı düzelt.
Bu sessizleştirme kararının sahneye bir olası katkısını belirt.**

.....

.....

.....

.....



20. Gösterinin değerlendirme planı

Sınıf bir dakikalık tiyatro parçasına kısa bir müzik eşliği hazırlıyor. Görev; konuşmayı anlaşılır tutmak, müzik girişini sahne eylemine bağlamak ve seçimin gerekçesini açıklamak. Sadece “Beğendiniz mi?” sorusu taslağa yazılmış.

Üç görev hedefi için birer gözlenebilir ölçüt yaz. Her ölçütün hangi kayıt veya geri bildirimle inceleneceğini belirt.

.....

.....

.....

